

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/116/2018
Identifikačné číslo spisu: 2017200086
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2017200086.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobkyne: G.. N. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. R. X/A, E., právne zastúpená Advokátskou kanceláriou ŠKODLER & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Dobšinského č. 12, Bratislava, IČO: 47 238 232, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 23775-2/2017-BA zo dňa 23. januára 2017, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, č. k. 20Sa/11/2017-64 z 23. marca 2018, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- II. Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 20Sa/11/2017-64 z 23.03.2018 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodnutia žalovanej č. 23775-2/2017-BA zo dňa 23.01.2017 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“), ktorým žalovaná potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava (prvostupňový orgán) č. 700-0412242416-GC04/16 z 02.11.2016. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový orgán predpísal žalobkyni podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) poistné na nemocenské poistenie v sume 296,24 eur, poistné na starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie v sume 2.435,75 eur, poistné na invalidné poistenie v sume 810,94 eur a poistné do rezervného fondu solidarity v sume 269,91 eur, spolu v sume 3.812,84 eur, za obdobie október 2009, november 2009, december 2009, január 2010, február 2010, marec 2010, apríl 2010, máj 2010, jún 2010, júl 2010, august 2010, september 2010, október 2010, november 2010 a december 2010.

2. Zamietnutie žaloby krajský súd odôvodnil tým, rozhodovacia súdna prax vo vzťahu k otázke, či licencia L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. a/ zákona č. 578/2004 Z. z. bez ďalšieho zakladá pre jej držiteľa pre účely sociálneho poistenia postavenie samostatne zárobkovo činnosť osoby, riešenej v konaniach o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí Sociálnej poisťovne

o zániku sociálneho poistenia, nie je vzhľadom na nejednoznačnosť súvisiacej právnej úpravy jednotná a ustálená. Práve uvádzaná spornosť zániku sociálneho poistenia odôvodňuje postup Sociálnej poisťovne podľa § 178 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom poistení - rozhodovanie o zániku poistenia, tak, ako bolo v prípade žalobkyne realizované právoplatným rozhodnutím pobočky Trnava zo dňa 03.05.2016 v spojení s rozhodnutím odvolacieho orgánu zo dňa 21.09.2016, ktorým bolo určené, že povinné poistenie žalobkyne zaniklo 31.12.2016. K tejto skutočnosti - vydaniu rozhodnutia o zániku poistenia žalobkyňa v konaní stanovisko nezaujala napriek tomu, že naň žalovaný poukazoval vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe. Rozhodnutie vo veci zániku povinného poistenia žalobkyne vydané kompetentným správnym orgánom nie je predmetom tohto konania. Krajský súd naň v zmysle § 132 SSP (zákon č. 162/2015 Z. z.) prihliadal a vychádzal z takto stanovenej doby povinného poistenia žalovanej v celom rozsahu odôvodňujúcej záver o porušení odvodovej povinnosti a dôvodnosti predpisania poistného, samotná výška ktorého žalobkyňou spochybnená nebola.

3. V súlade s právnou argumentáciou žalovanej krajský súd konštatoval, že zákon o sociálnom poistení v ustanovení § 172 ods. 1 vylučuje použitie všeobecného predpisu o správnom konaní na konanie vo veciach sociálneho poistenia, pričom podľa jeho špeciálnej právnej úpravy obsiahnutej v § 185 ods. 4 je konanie začínajúce na podnet organizačnej zložky poisťovne začaté odo dňa vykonania prvého úkonu voči účastníkovi konania. Súdnou praxou i právnou teóriou bolo ustálené, že za takýto prvý úkon je možné považovať aj doručenie rozhodnutia, v danom prípade rozhodnutia o predpísaní poistného, charakter ktorého neposkytuje ani žiadne logické dôvody pre zotrvanie na požiadavke súčinnosti s účastníkmi konania pred vydaním rozhodnutia. Krajský súd preto ako nedôvodnú posudzoval aj námietku žalobkyne týkajúcu sa porušenia zásady vyplývajúcej z ustanovenia § 3 ods. 2 správneho poriadku.

4. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalobkyňa (sťažovateľka) z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Sťažovateľka sa nestotožnila s názorom krajského súdu, podľa ktorého rozhodnutie o zániku poistného nie je predmetom toho konania, a súd sa preto v predmetnom konaní mohol zaoberať iba preskúmaním napadnutého rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, ktorým sa rozhodovalo o predpísaní poistného. Poukázala na ust. § 198 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a uviedla, že súčasťou preskúmania zákonnosti a postupu rozhodovania žalovanej o predpísaní poistného na nemocenské poistenie, starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, poistné na invalidné poistenie a do rezervného fondu solidarity nemôže byť len preskúmanie správnosti výpočtu predpísaného poistného. Súčasťou musí byť aj preskúmanie zákonnosti obdobia, za ktoré je poistné predpísané, t. j. preskúmaniu musí podliehať aj dátum zániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia, a to napriek tomu, že o tejto otázke bolo už právoplatne rozhodnuté, nakoľko v zmysle ust. § 198 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je žalovaná viazaná právoplatným rozhodnutím o predbežnej otázke len vtedy, ak o otázke rozhodol iný príslušný orgán. To znamená, že žalovaná nie je viazaná vlastnými právoplatnými rozhodnutiami o predbežnej otázke, a je povinná v ktoromkoľvek konaní preskúmať všetky otázky a skutočnosti, ktoré sú dôležité pre rozhodnutie vo veci samej (a to aj opakované). Žiadala rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Ku kasačnej sťažnosti sa vyjadrila žalovaná, podľa ktorej sťažovateľka neuviedla také námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie rozhodnutia žalovanej. Žalovaná zastáva názor, že ak Sociálna poisťovňa rozhodla o zániku sociálneho poistenia žalobkyne, je povinná v ďalšom konaní, t. j. v konaní vo veci predpísania poistného, prihliadať na právoplatné rozhodnutie, ktorým sa konečným spôsobom upravil status žalobkyne na účely sociálneho poistenia. Poukázala na rozsudok Krajského súdu v Nitre, č. k. 23Sa/16/2017 z 26.06.2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 2Sa/18/2017 z 08.12.2017 a rozsudok Najvyššieho súdu SR, č. k. 9Sžso/23/2013 z 27.11.2013. Uviedla, že opätovnému posudzovaniu zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia v rámci konania vo veci predpísania poistného bránila prekážka právoplatne rozhodnutej veci. Žiadala, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok - SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne nie je dôvodná.

7. Predmetom konania je preskúmanie rozhodnutia o predpísaní poistného. Kasačný súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s názorom krajského súdu, podľa ktorého v danom prípade sa krajský súd mohol zaoberať iba preskúmaním napadnutého rozhodnutia a rozhodnutia prvostupňového orgánu, ktorým sa rozhodovalo o poistnom, pretože o zániku poistenia už bolo právoplatne rozhodnuté.

8. Podľa § 172 ods. 5 zákona o sociálnom poistení predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále, a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy.

9. Podľa § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa predpíše poistné fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné, ak táto osoba neodviedla poistné vôbec alebo ak ho odviedla v nesprávnej sume. Ak suma dlžného poistného v úhrne je nižšia ako 3,32 eura, Sociálna poisťovňa dlžnú sumu nepredpíše.

10. Z uvedenej právnej úpravy je zrejmé, že Sociálna poisťovňa rozhoduje o vzniku, prerušení, zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch a o predpísaní poistného v dvoch samostatných konaniach. V prípade žalobkyne o zániku povinného dôchodkového poistenia a povinného nemocenského poistenia rozhodla Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava rozhodnutím č. 63969-28/2016TT zo dňa 03.05.2016, ktoré bolo potvrdené rozhodnutím žalovanej č. 40525-4/2016-BA zo dňa 21.09.2016. Rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava č. 63969-28/2016TT zo dňa 03.05.2016 nadobudlo právoplatnosť dňa 03.10.2016. Otázka zániku povinného dôchodkového poistenia a povinného nemocenského poistenia preto bola uvedeným rozhodnutím právoplatne vyriešená. Žalobkyňa v zákonnej lehote žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. 40525-4/2016-BA zo dňa 21.09.2016 nepodala, čím sa sama pripravila o možnosť preskúmať rozhodnutie o zániku poistného súdom.

11. Žalobkyňa žiadala v žalobe preskúmanie a zrušenie rozhodnutia o poistnom. Argumenty, ktoré uviedla však smerujú proti rozhodnutiu o zániku poistenia, ktoré v tomto konaní preskúmať nemožno, keďže nadobudlo právoplatnosť a žalobkyňa v zákonnej lehote žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovanej, ktorým potvrdila rozhodnutie prvostupňového orgánu o zániku poistenia, nepodala.

12. Žalovaná v danom prípade správne poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9Sžso/23/2013, v ktorom najvyšší súd uviedol, že predmetom sporu nemôže byť otázka zániku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia, pokiaľ táto bola už právoplatne vyriešená iným rozhodnutím Sociálnej poisťovne. Kasačný súd sa v danom prípade nemá dôvod od tohto názoru odkloniť.

13. Vzhľadom na uvedené dôvody považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť za nedôvodnú a rozhodol podľa § 461 SSP tak, že kasačnú sťažnosť žalobkyne zamietol.

14. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže žalobkyňa v tomto konaní nebola úspešná a žalovanej právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

15. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e príпустný opravný prostriedok.